

KARTA INWENTARYZACYJNA GEOSTANOWISKA

Dawid Białek

Informacje ogólne		
Nr obiektu	069	
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	SĘDZISZOWA – LIDYTY	
Współrzędne geograficzne [WGS 84 – hddd.dddd]	Długość: 15°52'4.57"	Szerokość: 51°2'25.45"
Gmina	Świerzawa	
Opis lokalizacyjny	Skarpa przy nieczynnej linii kolejowej Marciszów–Legnica. Po W stronie drogi Świerzawa–Złotoryja. Około 100 m na NW od zabudowań nr 6 na ulicy Młyńskiej w Wielistawiu Złotoryjskim, będącym częścią Sędziszowej.	
Rozmiary (np. długość, szerokość, wysokość, powierzchnia)	Skarpa w zboczu o długości 70 m i wysokości do 8 m.	
Charakterystyka naukowa geostanowiska		
Reprezentowana dziedzina nauk o Ziemi (np. tektonika, litologia, stratygrafia, geomorfologia)	Litologia – (meta)lidyty; tektonika – fałdy i uskoki	
Rodzaj obiektu	Odślonięcie geologiczne	
Litologia	(meta-)lidyty, podrzędnie łupki ilaste	
Forma rzeźby terenu	Skarpa – pozostałość wkopu nieczynnej linii kolejowej	
Geneza obiektu (naturalny, antropogeniczny)	Antropogeniczna	
Ogólny kontekst geologiczno-geomorfologiczny	Skały części dolnej profilu stratygraficznego Gór Kaczwskich, zwanej waryscyjskim piętnem strukturalnym, składają się na jednostkę geologiczną nazywaną metamorfikiem kaczawskim lub kompleksem kaczawskim. Tworzy ją szereg pomniejszych jednostek pooddzielanych uskoki. Najstarsze skały metamorfiku kaczawskiego, najlepiej odślonięte w jednostkach Bolkowa i Świerzawy, to słabo zmetamorfizowane skały osadowe (głównie metamułowce i wapienie krystaliczne) i wulkaniczne – takie jak zmetamorfizowane bazaltowe lawy poduszkowe, metariolity i metatrachity. Towarzyszą im również zmetamorfizowane skały wulkanoklastyczne (Haydukiewicz,	

	<p>1987). Wiek skał tej części profilu określono na kambryj-ordowik, a miały one powstać w środowisku ryftu kontynentalnego (Furnes et al. 1994; Kryza & Zalasiewicz, 2008). Młodsze skały metamorfiku kaczawskiego najlepiej odsłonięte są w jednostkach Dobromierza i Rzeszówka-Jakuszowej. Są to miększe serie zmetamorfizowanych law bazaltowych, którym towarzyszą zmetamorfizowane łupki ilaste, mułowce i skały krzemionkowe, datowane faunistycznie na sylur i dewon. Skały te powstały w zbiorniku morskim, w środowisku ryftu oceanicznego. W obrębie tej części profilu lokowane są lidyty z tego stanowiska. Znaczna część skał metamorfiku kaczawskiego wykazuje zapis metamorfizmu facji zieleńcowej czy nawet anchimetamorfizmu, jednak w skałach głębiej pograżonych odnaleziono zapis starszego etapu metamorfizmu facji niebieskich łupków (Kryza et al. 1990).</p>
Opis obiektu z punktu widzenia nauk o Ziemi	<p>Obiekt zlokalizowany jest w obrębie jednostki Rzeszówka-Jakuszowej. W odsłonięciu widoczne są łupki krzemionkowe tworzące warstwy o miąższości od kilku mm do kilkunastu cm, przewarstwiane łupkami serycytowo-grafitowymi. Jeśli przewarstwienia są cienkie, skałę określa się jako lidyty. Gdy przewarstwienia są liczne i miększe, nazywana jest łupkiem krzemionkowym. Baranowski (1975) uznał tę sekwencję skalną za efekt epizodycznych prądów zawieszinowych i określił mianem fliszu łupkowego. Skały te są wyraźnie zafałdowane, przy czym zmienna jest zarówno amplituda fałdów jak i orientacja ich osi. Przecinane są również kilkoma powierzchniami uskoków o charakterze zrzutowym i zrzutowo-przesuwczym. Pozycja tych skał względem leżących wyżej łupków z graptolitami i konodontami pozwala na określenie ich wieku na wczesny sylur (Urbanek i inni, 1975).</p>
Historia badań naukowych	<p>Odsłonięcie to nie było obiektem szczegółowych badań i publikacji</p>
Wartości dodatkowe (historyczne, biologiczne)	<p>Nie Stwierdzono</p>
Bibliografia (najważniejsze pozycje)	<p>Baranowski Z., 1975: Zmetamorfizowane osady fliszowe północnej części Gór Kaczawskich (jednostka Rzeszówek—Jakuszowa). Geol. Sudetica, vol. X, nr 1. Baranowski Z., Haydukiewicz A., Kryza R., Lorenc S., Muszyński A., Solecki A., Urbanek Z., 1990: Outline of the geology of the Góry Kaczawskie (Sudetes, Poland). Neues Jahrbuch für Geologie Paläontologie Abhandlungen 179: 223–257. Furnes H., Kryza R., Muszyński A., Pin C., Garmann L.B. 1994: Geochemical evidence for progressive rift-related volcanism in the eastern Variscides. Journal of the Geological Society of London 15: 91–109. Haydukiewicz A., 1987: Sekwencja stratygraficzna w kompleksie kaczawskim.</p>

	<p>Przewodnik 59 Zjazdu PTG w Wałbrzychu: 95–102</p> <p>Kryza R., Muszyński A., Vielzeuf D. 1990: Glauco-phane-bearing assemblage overprinted by greenschist-facies metamorphism in the Variscan Kaczawa complex, Sudetes, Poland. <i>Journal of Metamorphic Geology</i> 8: 345–355.</p> <p>Kryza R., Zalasiewicz J., 2008: Records of Precambrian - Early Palaeozoic volcanic and sedimentary processes in the Central European Variscides: a review of SHRIMP zircon data from the Kaczawa succession (Sudetes, SW Poland). <i>Tectonophysics</i> 461: 60-71.</p> <p>Urbanek, Z., Baranowski, Z. & Haydukiewicz A., 1975. Geologiczne konsekwencje występowania dewońskich konodontów w metamorfiku północnej części Gór Kaczawskich. <i>Geol. Sudetica</i>, 10: 155—169.</p>
Inne uwagi	Odśnieżenie zlokalizowana jest w brzeżnej partii obszaru „Natura 2000” „Góry i Pogórze Kaczawskim”. W pobliżu, w masywie Wielistawki, zachowane są ślady dawnego górnictwa złota.
Stan i możliwości wykorzystania	
Możliwości wykorzystania obiektu do celów edukacyjnych	Obiekt o dużym potencjale edukacyjnym, zwłaszcza z zakresu tektoniki. Pozwala także na poruszenie zagadnień dotyczących metamorfozy skał osadowych.
Dostępność: ograniczenia, bezpieczeństwo	Łatwo i ogólnie dostępne. W części SW zarośnięte.
Istniejąca infrastruktura turystyczna	Brak
Istniejące i potencjalne zagrożenia	Skały w odśnieżeniu są kruche, łatwo odpadają od ścian. Obiekt zarastany przez roślinność.

Dokumentacja graficzna

069_1 Widok ogólny odśnieżenia od strony południowo-zachodniej.

069_2 Fragment odśnieżenia z widoczną powierzchnią uskoku.

069_3 Północna ściana odśnieżenia z warstwami litytów